

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
دانشکده پرستاری و مامایی تبریز

عنوان درس: پرستاری از بیماریهای داخلی و جراحی ۲: (پرستاری بیماریهای کلیه و مجاری ادراری، پرستاری دستگاه تناسلی و پستان زنان، پرستاری در بیماریهای دستگاه گوارش، پرستاری در بیماریهای ارتوپدی، پرستاری اختلالات دستگاه ژنیتال مردان)
مدرسین: سرکار خانمها پرون، سیدرسولی اله بخشیان، بهشید و جناب آقای روشنگر

عنوان درس: پرستاری بیماریهای کلیه و مجاری ادراری

سال تحصیلی: نیمسال اول ۹۴-۱۳۹۳

فراگیران: دانشجویان ترم ۳، رشته پرستاری، مقطع کارشناسی

تعداد واحد: ۱ واحد نظری

پیش نیاز: داخلی جراحی ۱

مدرس: خانم پرون

مقدمه و اهمیت مسئله: همراه با پیشرفتهای علمی لازم است قشر پرستاران نیز جهت کسب مهارتهای لازم برای ارائه مراقبتهای تخصصی، موثر و بی خطر آموزش دیده و ارتقاء یابند.

هدف کلی:

آشنایی و به کارگیری تحولات و تکنولوژی نوین در تشخیص درمان عکس العمل های ناشی شده از مشکلات بالفعل یا بالقوه در بیماران مبتلا به اختلالات دستگاه ادراری می باشد.

اهداف اختصاصی:

اهداف اختصاصی ویژه:

در پایان این درس، انتظار می رود دانشجویان قادر باشند:

۱. آناتومی و فیزیولوژی کلیه را توضیح دهد
۲. بیمار مبتلا به اختلالات دستگاه ادراری را بررسی نماید.

۳. آزمایشات تشخیصی در بیماران را شرح دهد.
۴. اختلالات مایع والکترولیت‌ها را بیان نماید.
۵. در خصوص اختلالات دفع ادراری بحث نماید.
۶. علائم نارسایی کلیه را نام ببرد.
۷. درمان‌های جایگزین کلیه را توضیح دهد.
۸. عفونت‌های مربوط به دستگاه ادراری را بیان کند.
۹. در مورد بیماری‌های گلومرولی اولیه بحث نماید.
۱۰. سنگ‌های دستگاه ادراری را شرح دهد.
۱۱. در مورد ضربه به دستگاه ادراری توضیح دهد.
۱۲. بدخیمی‌های مربوط به دستگاه ادراری را بیان نماید.
۱۳. در خصوص ناهنجاری‌های مادرزادی توضیح دهد.
۱۴. نفرواسکلروز را شرح دهد.
۱۵. هیدرونفروز را توضیح دهد.
۱۶. در مورد کیست‌های کلیوی توضیح دهد.
۱۷. سیستیت بینابینی را بیان نماید.

جدول زمانی کلاسها و موضوع تدریس

نام مدرس	عنوان جزئی موضوع تدریس	عنوان کلی موضوع تدریس	تاریخ جلسه	جلسه
	ساختمان کلیه ها ،حالب،مثانه و پیشابراه تشکیل ادرار پالایش گلومرولی باز جذب توبولی دفع فرآورده های زاید تنظیم دفع الکترولیتها تنظیم دفع اسی تنظیم دفع آب تنظیم فشارخون	آناتومی و فیزیولوژی کلیه		اول
	سابقه سلامتی تغییرات در دفع ادرار درد نشانه های گوارشی معاینه فیزیکی	بررسی وضعیت کلیوی		دوم
	تجزیه ادرار رادیوگرافی ساده کلیه حالب مثانه سونوگرافی اروگرافی داخل وریدی پیلوگرافی رتروگراد آنژیوگرافی کلیوی سیستم اسکوپ بیوپسی کلیه آزمونهای دینامیکی ادرار	آزمایشات تشخیصی		سوم
	علائم کاهش و افزایش وزن علائم کاهش و افزایش سدیم و پتاسیم	اختلالات مایع و الکترولیتها اختلالات دفع ادرار		چهارم

	<p>علائم کاهش و افزایش منیزیم علائم کاهش و افزایش فسفر و کلسیم احتباس ادراری انواع بی اختیاری ادراری (فشاری فوریتی، رفلکسی، سرریزی، کارکردی) درمان رفتاری، دارویی، جراحی مثانه نوروزنیک</p>			
	<p>نارسایی کلیه حاد (پاتوفیزیولوژی، انواع، مراحل) علائم نارسایی کلیه (تغییرات ادرار، تغییر در اسیدیته و الکترولیتها، کم خونی...) مراقبتهای پرستاری مزمن (پاتوفیزیولوژی، مراحل) تظاهرات بالینی و مراقبت پرستاری گلوومرولونفریت حاد و مزمن سندرم نفروتیک</p>	<p>نارسایی کلیه بیماریهای گلومرولی</p>		پنجم
	<p>دیالیز خونی (دسترسی عروقی، اصول دیالیز) عوارض حین دیالیز درمان و مراقبت و آموزش انواع دیالیز صفاقی مراحل دیالیز صفاقی عوارض، مراقبت و آموزش پیوند کلیه (آمادگیهای قبل از عمل برای گیرنده و دهنده کلیه) مراقبتهای بهداز عمل پیوند رد پیوند</p>	<p>درمانهای جایگزین کلیه</p>		ششم

<p>هفتم</p>		<p>عفونتهای مربوط به دستگاه ادراری سنگهای دستگاه ادراری</p>	<p>عفونتهای دستگاه ادراری تحتانی (سیستیت اورتریت، پروستاتیت) تظاهرات بالینی درمان و مراقبت پرستاری عفونتهای دستگاه ردراری فوقانی (نفريت ، پیلونفریت) درمان و مراقبت ابسه کلیه ودور کلیه انواع سنگهای ادراری انواع درمان (سنگ شکنی ،جراحی، روشهای اندرولوژی) مراقبت و آموزش</p>
<p>هشتم</p>		<p>بیماریهای مربوط به دستگاه ادراری ضربه به دستگاه ادراری</p>	<p>نفرواسکلروز (علائم، درمان، مراقبت) هیدرونفروز (علائم، درمان، مراقبت) ناهنجاریهای مادرزادی (کلیه نعل اسبی، اکستروفی مثانه و..) کیستهای کلیه سیستیت بینابینی (علائم، درمان، مراقبت) تومورهای بدخیم کلیه و مثانه درمان (پرتو درمانی شیمی درمانی، جراحی) ضربه به کلیه ،حالب، مثانه و پیشابراه علائم ،درمان و مراقبت)</p>

جدول طرح درسی روزانه

شيوه‌های ارزشیابی		مشخص نمودن خط مشی آموزشی			وسایل مورد نیاز	محتوای آموزش	عرصه آموزش	حیطه هدف و سطح آن	رفتارهای ویژه عینی (دارای عمل، محتوا، شرط و ضابطه)	هدف جزئی
مکان	زمان (دقیقه)	روش	رسانه‌های کمک آموزشی	روشهای یادگیری (فعالیت‌های دانشجو)						
دانشکده	۱۵ دقیقه	آزمون کتبی	کامپیوتر (پاور پوینت) فیلم آموزشی		سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی استفاده از وسایل کمک آموزشی	وایت برد، کامپیوتر	کلاس درس	شناختی	به توضیح مربوط مراجعه شود.	

تعداد فراگیران:

گروه آموزش گیرنده (هدف):

عنوان مهارت :

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری

مدت زمان لازم:

استراتژی آموزش:

پیش نیازها:

مراجع:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

📌 به طرز نوشتن SOBمراجعه شود.

📌📌 به حیطه ها و سطوح آن مراجعه شود برای مثال عاطفی ۳ یا شناختی ۴

📌📌📌 عرصه آموزش مانند کلاس درس، بالین بیمار، اتاق پراتیک، آزمایشگاه، کارگاه، ایستگاه پرستاری، مرکز بهداشتی درمانی، خانه سالمندان، مهد کودک، کتابخانه و غیره است.

📌📌📌 روشهای تدریس یا فعالیت‌های معلم شامل سخنرانی، روش توضیحی، پرسش و پاسخ، اکتشافی، طرح سوال، بحث گروهی، روش گرههای کوچک، واحد کار (پروژه)، روش شبیه سازی، نمایش کلینیکی،

گزارش موارد کلینیکی، روش آزمایشگاهی، روش ایفای نقش، آموزش بر مبنای حل مسئله، آموزش با کامپیوتر، یادگیری مستقل می باشد.

📌📌📌📌 رسانه‌های آموزشی شامل: اسلاید، مدل، مولاژ، ماکت، مانکن، کتاب و مجله، گچ و تخته سیاه و وایت برد، چارت، نمودار، پوستر، نقشه، عکس، پروژکتور اورهد اوپک، فیلم آموزشی، CD رادیو و ضبط

صوت می باشد.

📌📌📌📌 روش تدریس: سخنرانی، بحث گروهی، مطالعه کتابخانه‌ای، استفاده از وسایل کمک آموزشی، رایبه تکلیف تعیین شده

تکالیف یادگیری: گوش دادن، تهیه یک مقاله، مشاهده فیلم و اسلاید، ارائه کنفرانس، شرکت در بحث گروهی، تمرین، پروژه، حل مسئله، جمع آوری کردن، تحقیق کردن،

مراجع یا منابع مورد استفاده برای دانشجویان:

اسملترز سوزان س، بیر برانداجی. درسنامه پرستاری کلیه و مجاری ادراری ترجمه فتح اللهی علیرضا. انتشارات ارجمند تهران ۱۳۸۵.

www.kidney.org

عنوان درس : پرستاری دستگاه تناسلی و پستان زنان

دانشجویان ترم ۳ پرستاری مقطع کارشناسی

تعداد واحد: ۰.۵ تئوری

نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳

روز برگزاری کلاس :

ساعت کلاس :

نام استاد: سرکار خانم سیدرسولی

هدف کلی درس : آشنایی با بیماریهای تناسلی و پستان و درمانها و مراقبتهای مربوطه

اهداف جلسات	موضوع	جلسه
در پایان هر جلسه از فراگیر انتظار می رود که : ۱. آناتومی و فیزیولوژی سیستم ژنیتال زنانه را توضیح دهد.	آشنایی با آناتومی و فیزیولوژی دستگاه ژنیتال زنانه	اول
۱. سیکل قاعدگی را شرح دهد. ۲. هورمونهای موثر در سیکل قاعدگی را بیان کند.	آشنایی با چرخه سیکل قاعدگی و هورمونهای مربوطه	دوم

<p>۱. انواع آمنوره را شرح داده و افتراق دهد.</p> <p>۲. انواع دیسمنوره را شرح داده و افتراق دهد.</p> <p>۳. سندرم قبل از قاعدگی را شرح دهد</p> <p>۴. یا ئسگی را شرح دهد</p>	<p>آمنوره، دیسمنوره، سندرم قبل از قاعدگی و یا ئسگی</p>	<p>سوم</p>
<p>۱. انواع فیستولها، سیستوسل، رکتوسل، پرولاپس رحم را نام برده، علائم و درمانهای آن را لیست کند.</p>	<p>پرولاپس رحمی و فاکتورهای دخیل</p>	<p>چهارم</p>
<p>۱. زمان و چگونگی انجام BSE را شرح دهد.</p> <p>۲ یافته های غیر طبیعی پستان را نام ببرد.</p>	<p>آناطومی و فیزیولوژی، معاینه فیزیکی و تستهای تشخیصی پستان</p>	<p>پنجم</p>

روش تدریس : سخنرانی و پرسش و پاسخ

وظایف و تکالیف دانشجویان : دانشجویان بایستی بطور مرتب و منظم در جلسات آموزش حضور داشته باشند. با مطالعه قبلی منابع مطالعه در کلاس درس حاضر شده و در مباحث کلاسی فعال باشند.

منابع:

- ۱- برک، جاناتان. بیماریهای زنان برک و نواک ۲۰۰۷؛ ترجمه مسعود خدایی، امیدگوران اوریمی، مهرناز ولدان، رضوان قاسمی پور، قاسم نامداریپور. تهران:نسل فردا، ۱۳۸۶
- ۲- پرستاری بیماریهای زنان و پستان ۲۰۱۰

بسمه تعالی
 دانشگاه علوم پزشکی تبریز
 دانشکده پرستاری و مامایی
 طرح درس

		نیمسال اول ۹۳-۹۴		پرستاری پیوسته روزانه		موضوع درس : پرستاری در بیماریهای دستگاه گوارش		عنوان درس : پرستاری داخلی جراحی ۲		ارائه کننده : عاطفه اله بخشیان					
تعداد جلسات یا واحد درسی ۸ جلسه			عنوان درس: پرستاری بیماریهای داخلی جراحی												
ارزشیابی و فعالیتهای تکمیلی دانشجوی		تاریخ جلسه		وسیله کمک آموزشی		روش ارائه درس		طبقه		حیطه		اهداف رفتاری:(دانشجو پس از پایان ترم درس قادر خواهد بود		رئوس مطالب	
امتحان میان ترم:۳۰٪ امتحان پایان ترم ۶۰٪ فعالیت در کلاس:۱۰٪		روزهای دوشنبه ۱۰-۸		وایت برد و ماژیک، پاورپوینت		سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی،		۱ ۲ ۲ ۳ ۱ ۲		ش ش ش ش ش ش		در پایان این درس انتظار می رود فراگیر قادر به رفتارهای زیر باشد: ۱. آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش را بررسی کند. ۲. تسنهای تشخیصی متداول در اختلالات گوارشی را دسته بندی کند. ۳. تستهای تشخیصی اختلالات دستگاه گوارش را با هم مقایسه کند. ۴. برای بیمار مبتلا به سوء تغذیه برنامه مراقبتی تنظیم کند.		- مرور بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم گوارش - تغذیه و سوء تغذیه - انواع روشهای تغذیه - اختلالات مری و معده و مراقبتهای پرستاری در این اختلالات - اختلالات روده ای و	

				۱	ش	۵. انواع روشهای تغذیه ای را توضیح دهد.	سازماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات روده ای
				۳	ش	۶. عوارض روشهای تغذیه غیر خوراکی را مقایسه کند.	
				۲	ش	۷. مراقبتهای پرستاری در ریفلاکس مری را شرح دهد.	
				۳	ش	۸. برای بیمار مبتلا به آشالازی برنامه خود مراقبتی تنظیم کند.	
				۲	ش	۹. مراقبتهای مربوط به بیماران مبتلا به گاستریت را دسته بندی کند.	
				۳	ش	۱۰. برنامه آموزش به بیمار مبتلا به زخم معده را تدوین کند.	
				۲	ش	۱۱. برنامه مراقبت از بیمار مبتلا به سرطان معده را تنظیم کند.	
				۲	ش	۱۲. انواع اختلالات التهابی روده را مقایسه کند.	
				۳	ش	۱۳. تفاوت زخم معده و دوازده را شرح دهد.	
				۲	ش	۱۴. نحوه خود مراقبتی در زخمهای دستگاه گوارش را شرح دهد.	

						<p>۱۵. تومورهای خوش خیم و بد خیم روده را مقایسه کند.</p> <p>۱۶. برنامه آموزش به بیمار مبتلا به سندرم روده تحریک پذیر را تدوین کند.</p> <p>۱۷. انواع تروماهای روده را مقایسه کند.</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

منبع درس :

1- Brunner&Suddarths . text book of medical surgical nursing . Lippincott Co, 2010.

2- Lemon P, Burke K, Medical surgical nursing critical thinking in client care, three edition, Pearson education Inc,2010

۳- پرستاری داخلی و جراحی برونر و سودارث، گوارش، ترجمه مریم عالیخانی، تهران انتشارات سالمی ۱۳۹۰.

نام درس: پرستاری اختلالات دستگاه ژنیتال مردان
تعداد و نوع واحد: ۲۳، واحد نظری
پیشنیاز: داخلی جراحی _ ۱
نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳
فراگیران: دانشجویان پسر پرستاری روزانه و شبانه
محل: دانشکده پرستاری و مامایی
مدرس: فریبرز روشنگر_ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری تبریز
زمان:

شرح درس: این درس به بررسی اختلالات و بیماریهای شایع دستگاه تناسلی مردان و عوارض ناشی از آنها با تاکید بر پیشگیری، آموزش، درمان، نوتوانی و مراقبتهای پرستاری مربوطه در حالات سلامت و بیماری پرداخته و چهارچوب نظری و عملی مناسبی را برای دانشجویان پرستاری در برخورد با این بیماران فراهم می آورد.

هدف کلی: آشنایی با اختلالات و بیماریهای شایع دستگاه تناسلی مردان و عوارض ناشی از آنها و توانایی ارائه مراقبت‌های مذکور برای بیماران مبتلا به اختلالات فوق در بالین

اهداف ویژه: از دانشجوی پرستاری انتظار می‌رود که پس از تدریس مطالب قادر باشد که:

- ۱_ با آناتومی دستگاه تناسلی مردان آشنائی گردد .
- ۲_ عملکرد فیزیولوژیکی دستگاه تناسلی مردان را به اختصار شرح دهد .
- ۳_ بیماری هیپر پلازی خوش خیم پروستات را تعریف نماید.
- ۴_ علل ابتلا به هیپر پلازی خوش خیم پروستات را شرح دهد.

- ۵_ علائم مبتلایان به هیپر پلازی خوش خیم پروستات را نام ببرد.
- ۶_ روشهای تشخیص هیپر پلازی خوش خیم پروستات را توضیح دهد.
- ۷_ انواع برنامه های درمانی مبتلایان به هیپر پلازی خوش خیم پروستات را فهرست نماید.
- ۸_ مراقبتهای پرستاری از مبتلایان به هیپر پلازی خوش خیم پروستات را در شرایط اورژانس شرح دهد.
- ۹_ برنامه های مراقبتی بیماران مبتلا به هیپر پلازی خوش خیم پروستات را بعد از عمل توضیح دهد.
- ۱۰_ سرطان پروستات را توضیح داده و علل آن را بیان کند.
- ۱۱_ علائم ابتلا به سرطان پروستات را نام ببرد.
- ۱۲_ روشهای تشخیص سرطان پروستات را بیان کند.
- ۱۳_ برنامه درمانی مبتلایان به سرطان پروستات را فهرست کند.
- ۱۴_ فرآیند پرستاری از بیمار مبتلا به سرطان پروستات را شرح دهد.
- ۱۵_ کریپت اورکیدیسم را تعریف کند و برنامه درمانی آن را توضیح دهد.
- ۱۶_ اورکیت را شرح داده و برنامه مراقبتی آن را فهرست کند
- ۱۷_ اپیدیدیمیت را تعریف نموده و برنامه مراقبتهای پرستاری مربوطه را شرح دهد.
- ۱۸_ سرطان بیضه را شرح داده و علل و انواع آن را بیان کند.
- ۱۹_ برنامه درمانی سرطان بیضه را توضیح دهد و مراقبتهای پرستاری مربوطه را شرح دهد.
- ۲۰_ هیدروسل را تعریف نموده و علل آن را شرح دهد.
- ۲۱_ واریکوسل را توضیح داده و برنامه مراقبتی آن را فهرست نماید.

- ۲۲_ فیموزیس را توصیف نموده و عوارض آن را نام ببرد.
- ۲۳_ پارافیموزیس را شرح داده و درمان آن را بیان کند.
- ۲۴_ ژنیکوماستی را تعریف نموده و علل آن را شرح دهد.
- ۲۵_ سرطان پستان در مردان را توضیح داده و برنامه مراقبتی آن را بیان کند.

نحوه تدریس:

درس پرستاری توانبخشی مشتمل بر ۲۳/ واحد نظری است که به صورت سخنرانی و بحث توسط مدرس و با استفاده از وسایل سمعی و بصری (ویدئو پروژکتور و برنامه **Power point**) کلاس ارائه خواهد شد.

وظایف دانشجو:

از دانشجو انتظار می‌رود که:

- ۱_ دارای زیر بنای فکری مناسب جهت فراگیران مطالب مورد تدریس باشد.
- ۲_ با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود از طریق مطالعات کتابخانه‌ای سعی نموده و یافته‌های پژوهش‌های جدید را در بهبود کیفیت مراقبت و آموزش بیماران بکار گیرد.
- ۳_ در مطالعه مطالب درسی خود از منابع علمی جدید، اینترنت و یافته‌های پژوهشی جدید استفاده نماید.
- ۴_ بطور مداوم، منظم در کلاس حضور یافته و در بحث‌های علمی کلاسی شرکت فعال داشته باشد.

روش ارزشیابی دانشجویی

۱_ امتحان پایان ترم	۹۰٪ (چهار گزینه‌ای)
۲_ حضور و غیاب	۵٪
۳_ شرکت فعال در بحث‌های کلاسی و پرسش و پاسخ	۵٪
جمع کل	۱۰۰٪

منابع معرفی شده از سوی شورای عالی علوم پزشکی وزارت بهداشت برای این درس:

Brunner ,L.S.& Suddarth . .(2008) text book of Medical Surgical Nursing .Lippincott Williams &Wilkins

سایر منابع :

Luckmann , J & Sorensen , K.(2008) Medical Surgical Nursing .W B Saunders

Phipps W.J, &Long B.C (2008) Medical Surgical Nursing Cocepts and Clinical Practice. Mosby

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی – درمانی تبریز

دانشکده پرستاری و مامایی

گروه: داخلی جراحی

نیمسال: اول ۹۱۴-۱۳۹۳

نام درس: پرستاری بیماریهای داخلی جراحی ۲

نام مدرس: مژگان بهشید

تعداد واحد: ۱/۱۸ واحد از کل واحد نظری (۲۰ ساعت)

ترم و رشته تحصیلی: کارشناسی پرستاری

واحد پیش نیاز: داروشناسی، پرستاری بیماریهای داخلی و جراحی (۱)

روز و ساعت تشکیل کلاس:

هدف کلی درس: ایجاد توانایی در دانشجو به منظور ارائه مراقبت به مددجویان بزرگسال و یا سالمند مبتلا به اختلالات شایع حرکتی براساس فرآیند پرستاری و با بهره گیری از

مهارت تفکر خلاق و پایبندی به اصول اخلاقی و موازین شرعی در خدمات پرستاری.

برنامه جلسات:

اهداف جزئی درس (بر اساس سرفصل دروس):

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی - اسکلتی
- بررسی و شناخت سیستم حرکتی (تاریخچه سلامتی، معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی و علائم شایع)
- ساماندهی مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل : صدمات سیستم عضلانی - اسکلتی و مفاصل (شکستگی ها و انواع آن ، در رفتگی ها، پیچ خوردگی ها و کشیدگی ها
- اختلالات متابولیکی استخوان (استئوپروز، بیماری پاژه، استئومالاسی، نقرس و آرتریت نقرسی)
- استئوآرتریت
- عفونتهای استخوان (استئومیلیت، آرتریت عفونی، سل استخوان و مفاصل، سل ستون فقرات)
- تومورهای استخوان
- اختلالات پا (هالوس والگوس و ...)
- اختلالات بافت همبند (آرتریت روماتوئید- لوپوس اریتما توسیستمیک و اسکلرودرمی)

جلسه اول: (در این قسمت سرفصل مقرر برای تدریس در جلسه اول آورده شود و در شماره های پایین اهداف جلسه اول ذکر شود.)

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی و اسکلتی

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- اجزاء مختلف سیستم عضلانی و اسکلتی را نام برد.

۲- نقش هر یک از اجزاء سیستم عضلانی اسکلتی را توضیح دهد.

۳- آناتومی و فیزیولوژی استخوانها را شرح دهد.

۴- آناتومی و فیزیولوژی مفاصل را شرح دهد.

۵- انواع استخوانها و تفاوت عملکردی آنها را بحث نماید.

۶- اجزاء اسکلت محوری و اسکلت اندامها را برشمرد.

۷- انواع مفاصل و تفاوت عملکردی آنها را بحث نماید.

منابع برای این جلسه با ذکر صفحات مورد استفاده:

۱- الهی، بهرام. "آناتومی سیستم عضلانی - اسکلتی"

۲- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونر سوارث ۱۳۸۴

جلسه دوم: مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی اسکلتی، بررسی و شناخت سیستم حرکتی.

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

- ۱- آناتومی و فیزیولوژی عضلات را شرح دهد.
- ۲- انواع عضلات و تفاوت‌های عملکردی هر یک را بحث نماید.
- ۳- روند طبیعی انقباض عضلانی و نقش اجزاء درگیر در هر انقباض عضلانی را شرح دهد.
- ۴- نحوه اخذ تاریخچه سلامتی و سوابق طبی و خانوادگی و شرح حال بالینی را توضیح دهد.
- ۵- معاینات فیزیکی مربوط به بررسی وضعیت سلامت سیستم عضلانی اسکلتی (شامل بررسی دامنه حرکتی مفاصل، قدرت و اندازه عضلات، شدت درد و تندرns، آزمون بالوتمان، آزمون تینل، بررسی پوست، بررسی وضعیت عصبی - عروقی) را شرح دهد.

منابع برای جلسه دوم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونسودارث

۲- **Health Assessment**

جلسه سوم:

آزمونهای تشخیصی و علائم شایع اختلالات سیستم عضلانی اسکلتی و بافت همبند.

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

- ۱- پروسیجرهای تصویر برداری و توجهات پرستاری مربوط به آنها را شرح دهد.
- ۲- مطالعات هسته ای و توجهات پرستاری مربوط به آنها را شرح دهد.

۳- مطالعات آندوسکوپی و توجهات پرستاری مربوط به آنها را شرح دهد.

۴- مطالعات آزمایشگاهی را شرح داده و ارزش تشخیصی آنها را در اختلالات مختلف بحث نماید.

منابع برای جلسه سوم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونوسودارث

۲- **(Black) – Medical – Surgical Nursing**

جلسه چهارم:

مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات تروماتیک سیستم عضلانی - اسکلتی و مفاصل

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- شکستگی استخوان، انواع آن و علائم و نشانه ها و اقدامات اولیه مراقبتی و درمانی آنها را توضیح دهد.

۲- در رفتگی مفاصل، انواع آن، علائم و نشانه ها و اقدامات اولیه مراقبتی و درمانی آنها را توضیح دهد.

۳- پیچ خوردگی، انواع آن، علائم و نشانه ها و اقدامات اولیه مراقبتی و درمانی آنها را توضیح دهد.

۴- کشیدگی، انواع آن، علائم و نشانه ها و اقدامات اولیه مراقبتی و درمانی آنها را توضیح دهد.

۵- آسیب و پارگی مینسک زانو، انواع آن، علائم و نشانه ها و اقدامات اولیه مراقبتی و درمانی آنها را توضیح دهد.
برای جلسه بعد هدف از کاربرد و مراقبت از بیماران دارای قالب گچی، آتل، بریس و تراکشن پوستی و استخوانی را جستجو و مطالعه نماید.

منابع برای جلسه چهارم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونوسودارث

Black) – Medical – Surgical , Nursing -۲

Out door Emergency care -۳

جلسه پنجم:

مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند.

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- انواع تراکشن ها و موارد کاربرد هر یک را شرح دهد.

۲- عوارض بی حرکتی (در سیستم های تنفسی - قلبی - عروقی، پوششی، ادراری و عضلانی - اسکلتی) و مراقبتهای پرستاری از بیمار بیحرکت دارای تراکشن را بحث نماید.

۳- انواع قالبهای گچی و مزایا و معایب و موارد کاربرد هر یک را توضیح دهد.

۴- مراقبتهای پرستاری از بیمار دارای عمل جراحی ارتوپدی را (در مراحل قبل، حین و بعد از عمل) بحث نماید.

۵- عوارض زودرس و دیررس جراحی های ارتوپدی را شرح دهد.

۶- انواع روشهای فیکاسیون داخلی و خارجی را توضیح دهد.

۷- عوامل موثر بر تسریع یا تاخیر جوش خوردگی استخوان را برشمرد.

منابع برای جلسه پنجم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونروسودارث

-۲(Black) – Medical – Surgical , Nursing

-۳Orthopedic Nursing

جلسه ششم:

تومورهای استخوان، اختلالات مادرزادی و اکتسابی شایع پا

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- در مورد تومورهای اولیه و ثانویه سیستم عضلانی - اسکلتی بحث نماید.

۲- در مورد تفاوت تومورهای خوش خیم و بدخیم بحث نماید.

۳- انواع تومورهای خوش خیم و بدخیم سیستم عضلانی اسکلتی را نام برده و در مورد آنها توضیح دهد.

۴- روشهای درمان رایج و مراقبتهای پرستاری مربوط به بیماران دارای تومورهای استخوانی را شرح دهد.

۵- در رفتگی مادرزادی مفصل هیپ را توضیح دهد و در مورد روشهای درمان و مراقبتهای پرستاری مربوطه بحث نماید.

۶- اختلالات مفصل زانو و روشهای درمان و مراقبت پرستاری آنها را توضیح دهد.

۷- اختلالات مچ پا و انگشتان و روشهای درمان و مراقبت پرستاری آنها را توضیح دهد.

منابع برای جلسه ششم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونروسودارث

-۲(Black) – Medical – Surgical , Nursing

-۳Orthopedic Nursing

جلسه هفتم:

اختلالات متابولیک استخوان

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- پاتوفیزیولوژی اختلالات متابولیک استخوان را بازگو کند.

۲- ریسک فاکتورهای استئوپروز را نام ببرد.

۳- در مورد پاتوفیزیولوژی استئوپروز و علائم و نشانه های آن بحث نماید.

۴- روشهای مقابله و درمان استئوپروز و نقش پرستار در پیشگیری از آنرا در سه سطح اولیه، ثانویه و ثالثیه توضیح دهد.

۵- در مورد پاتوفیزیولوژی نقرس و آرتريت نقرسی و علائم نشانه ها و معیارهای تشخیصی بیماری بحث نماید.

۶- روش درمان و مراقبتهای پرستاری از بیمار مبتلا به نقرس را توضیح دهد.

۷- در مورد سایر اختلالات متابولیک استخوان (بیماری پاژه و استئومالاسی) توضیح دهد.

منابع برای جلسه هفتم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونروسودارت.

-۲(Black) – Medical – Surgical , Nursing

-۳Orthopedic Nursing

جلسه هشتم:

اختلالات بافت همبند

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- پاتوفیزیولوژی اختلالات اتوالمیون را شرح دهد.

۲- در مورد پاتوفیزیولوژی بیماری آرتریت روماتوئید بحث کند.

۳- عوامل زمینه ساز آرتریت روماتوئید را برشمرد.

۴- در مورد علائم و نشانه های آرتریت روماتوئید بحث کند.

۵- آزمونهای تشخیصی برای تأیید آرتریت روماتوئید را توضیح دهد.

۶- مراحل مختلف سیر بیماری و درگیری سیستم های مختلف بدن را شرح دهد.

۷- در مورد درمانهای رایج در مراحل مختلف بیماری توضیح دهد.

۸- برنامه مراقبتهای پرستاری در بیمار مبتلا به آرتریت روماتوئید را براساس فرآیند پرستاری شرح دهد.

۹- برنامه های بازتوانی برای بیمار مبتلا به آرتریت روماتوئید را مورد بحث قرار دهد.

منابع برای جلسه هشتم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونر سودارث

۲- (Black) – Medical – Surgical , Nursing

۳- Orthopedic Nursing

۳- کاسپر، براون والد و همکاران. " اصول طب داخلی هاریسون . بیماری روماتولوژی " . ترجمه: نیاسری، مجید. رئیسی، ماریا و دارایی، آریاسب، تهران: نشر طبیب. ۱۳۸۴.

جلسه نهم: اختلالات بافت همبند

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

۱- پاتوفیزیولوژی بیماری استئوآرتروز را شرح دهد.

۲- عوامل زمینه ساز استئوآرتروز را برشمرد.

۳- در مورد علائم و نشانه های استئوآرتروز بحث نماید.

۴- درمانهای طبی و جراحی استئوآرتروز را مورد بحث قرار دهد.

- ۵- مراقبتهای پرستاری در بیمار مبتلا به استئوآرتروز را براساس فرآیند پرستاری شرح دهد.
- ۶- برنامه های بازتوانی در بیمار مبتلا به استئوآرتروز را مورد بحث قرار دهد.
- ۷- پاتوفیزیولوژی بیماری لوپوس اریتماتوز را شرح دهد.
- ۸- عوامل زمینه ساز در بیماری لوپوس اریتماتوز را بر شمرد.
- ۹- علائم و نشانه های بیماری و سیستم های درگیر در این بیماری را مورد بحث قرار دهد.
- ۱۰- درمان رایج در بیماری لوپوس اریتماتوز سیسمتیک را شرح دهد.
- ۱۱- مراقبتهای پرستاری در بیمار مبتلا به لوپوس اریتماتوز سیسمتیک را براساس فرآیند پرستاری شرح دهد.
- ۱۲- اهمیت کنترل بیماری در پیشگیری از عوارض احتمالی را در سیستم های درگیر بحث نماید.

منابع برای جلسه نهم:

۱- پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی - برونروسودارث

۲- (Black) – Medical – Surgical , Nursing

۳- Orthopedic Nursing

جلسه دهم: عفونتهای استخوان، آمپوتاسیون

در پایان از دانشجو انتظار می رود که بتواند:

- ۱- منشا عفونتهای استخوان را برشمرد.
- ۲- در مورد سه نوع عفونت زودرس، تاخیری و دیررس استخوان بحث نماید.
- ۳- علائم و نشانه های عفونتهای استخوان را برشمرد.
- ۴- روشهای تشخیصی و درمان عفونتهای استخوان را شرح دهد.
- ۵- مراقبتهای پرستاری در عفونتهای استخوان را براساس فرآیند پرستاری شرح دهد.
- ۶- آمپوتاسیون را تعریف کند.
- ۷- علل آمپوتاسیون را شرح دهد.
- ۸- در مورد روش جراحی برای آمپوتاسیون و نحوه برخورد با اندام قطع شده بیمار توضیح دهد.
- ۹- مراقبتهای پرستاری در بیمار با آمپوتاسیون اندام را براساس فرآیند پرستاری شرح دهد.
- ۱۰- بازتوانی بیمار با آمپوتاسیون اندام را مورد بحث قرار دهد.

نحوه اداره کلاس:

سخنرانی همراه با پرسش و پاسخ، کار در گروههای کوچک و ارائه گزارش کار، بحث گروهی، ارائه کنفرانس دانشجویی، نمایش اسلاید، ماکت و مولاژ.

تکالیف دانشجویان:

۱- حضور فعال در کلیه جلسات کلاسی و انجام تکالیف تعیین شده.

۲- مشارکت در کارهای گروهی و بحث های کلاسی.

۳- مطالعه و جستجوی پاسخ برای سئوالات طرح شده در کلاس.

نحوه ارزشیابی:

۱- پرسش و پاسخ در کلیه جلسات کلاسی

۲- احتساب امتیاز برای میزان پاسخگویی به سئوالات مطرح شده در جلسات کلاسی و مشارکت در بحثهای گروهی

۳- ارائه کنفرانس از مباحث درسی.

۴- آزمون پایان ترم

منابع معرفی شده از سوی شورای عالی علوم پزشکی وزارت بهداشت برای این درس:

۱- Smeltzer, S.C . Bare, B. " Brunnerand Saddarth's Text book of medical Surgical Nursing ". 2004. Philadelphia:

Lippincott.

۲- Black, J.M. Hawks, J.H. Keere, A.M. "Medical Surgical Nursing." Philadelphia. Saunders.

۳- Polaski, A.L. Tatro, S.E." Luckmann's Core Principle And Practicle Of Medical Surgical Nursing . Philadelphia:

Saunders.

- ۱- ۱ - اسملتز، سوزان اوکانل. " پرستاری داخلی جراحی ارتوپدی " ترجمه سامی، پوران . تهران: انتشارات بشری. چاپ دوم. ۱۳۸۴.
  - ۲- ۱- اسملتز، سوزان س. بیر، برنداجی. " درسنامه پرستاری برونروسودارت: ایدز، آلرژی، روماتولوژی ". ترجمه ستوده نیا، عبدالحسین. تهران. نشر ارجمند. ۱۳۷۹.
  - ۳- براون والد، کاسپر. " اصول طب داخلی هاریسون ۲۰۰۵. بیماریهای روماتولوژی. " ترجمه نیاسری، مجید. رئیسی، ماریا و دارایی، آریاسب. تهران: نشر طبیب. ۱۳۸۴
- 4- " Out door Emergency care.
  - 5- " Orthopedic Nursing."
  - 6- Phipps, Wima J. Monahan, Frances D. Sands, Judith, and etal. " Medical-Surgical Nursing: Health and Illness Perspective."Seventh Edition. 2003. St. Louis: Mosby. CO.